سەرنگونیو شۆڕشو سۆسیالیزم

(نامە بۆ حەمیدی تەقواییو فاتیحی شێخ)

ژمارە: 7006

بەروار: 17ی جولای 99

مەنسور حیکمەت

فاتیح گیان، حەمید گیان

گفتوگۆکەم بەدەست گەیشت. بەبڕوای من ئەم بابەتە لێکدانەوەیەك لە مەسەلەی ئەوزاعی سیاسیو ستراتیژی سیاسی حزب لەخۆ دەگرێت کە بلاوکردنەوەی، بە لەبەرچاوگرتنی گرنگی باسەکەو ئیعتیباری ئەو کەسەی گفتوگۆی لەگەڵ کراوە، قاڵبێکی بێمرونەو وشك ئەسەپێنێ بەسەر ئاسۆی سیاسی حزبو تێگەیشتنی ئێمە بۆ ڕەوتی ڕووداوەکانی ئایندە لە ئێراندا. بەم پێیە ئەم وتارە (مەبەستی گفتوگۆکەیە-و) لەڕووی عەمەلییەوە بە هەڵوێست دەربڕینێکی قەتعی لەسەر ڕەوتی عەمەلیی ئەوزاعی سیاسی دەژمێردرێت کە بەبڕوای من بڕیاری پەیوەست بە جمهوری سۆسیالیستی مەبەستێکی لەم جۆرەی نەبوو. من لەبەرئەوە لەگەڵ ئەم لێکدانەوەیە نیم چونکە ئەوزاعی ئایندەی ئێران زۆر سادە ئەکاتەوەو وێنایەکی میسالی لە ڕەوتی ڕووداوەکان دەنێتە جێگای هەموو ئەگەرە واقعیيەکانو هەربەم پێیە جۆرێك لە بینینی یەکلایەنەو بێمرونەو تەنانەت سادەئەندێشی لەشێوەی هەڵوێستی حزبدا دروست دەکات. ڕێگەم بدەن ئەمانە هەندێك ڕوون بکەمەوە.

وێنای بابەتەکەی حەمید ئەمەیە. لە ئێران حەتمەن شۆڕش بەرپادەبێت. شۆڕش حمهوری ئیسلامی سەرنگون دەکات. چینی کرێکار، بەپشتیوانی زۆرینەی هەرەزۆری خەڵکی جمهوری سۆسیالیستی بەرپادەکات. دیارە ئەم وێنایە هەڵە نییە، چونکە بەهەرحاڵ یەکێکە لەو ئەگەرانەی کە ڕەنگە ڕووبدات. بەڵام ڕاست نییە، چونکە کۆمەڵێك ئەگەری مومکینی تر ڕەتدەکاتەوە. بابەتەکەو سازدەری گفتوگۆکە چەند شتێکی دیکەشیان بەفەرز وەرگرتووە کە جێگەی پرسیارن.

ئەوەی کە شۆڕشێك لە ئێراندا دەستی پێکردووەو لەسەرووبەندی هەڵگیرساندایە، ئەوەی کە حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری بە هەڵگرتنی ئەم شیعارە (مەبەست لە پەسەندکردنو بەرزکردنەوەی شیعاری "جمهوری

سۆسیالیستی"یە-و) شۆڕش بەشتێکی حەتمی دەزانێ. ئەوەی کە لەمە بەدوا دەکرێ هێزەکان بەسەر بەرەی شۆڕشو بەرەی دژی شۆڕشدا دابەش بکرێن. ئەوەی کە ئەم شۆڕشە شۆڕشێکی هەمەگانییە. ئەوەی کە مەبەست لە شۆڕش، شۆڕش لەدژی ڕژێمی ئیسلامییەو بە سەرنگونکردنی ڕژێم شۆڕشیش سەردەکەوێ. ئەم فەرزانە بە بڕوای من هەموویان جێگەی پرسیارن.

1-بەبڕوای من سەرنگونیو شۆڕش بەیەکەوە گرێیان نەخواردووە. سەرنگونی بەبێ شۆڕشیش ئیمکانی هەیەو موحتەمەلە. سەرنگونی دەتوانێ بەرەنجامی پرۆسەیەکی سەربازی، قەیرانو هەرجو مەرج، پرۆسەی عوسیانی مەدەنیو کردارو پەرچەکرداری ئینتخاباتیو... هتدیش بێت. دەتوانێ بەرەنجامی سەرکەوتنی کۆمەڵێك هێزبێت بەدەرلە هێزە شۆڕشگێرەکان یان بەوانیشەوە.

بەبڕوای من بە ئیحتمالی زۆر سەرنگونی نەك بەرەنجامی شۆڕش دەبێت لە ئێراندا، بەڵکو یەکێك دەبێت لە ساتەکانی دەستپێکردنی شۆڕش. بەبڕوای من شۆڕش لە ئێراندا بە ڕووخانی جمهوری ئیسلامی ئینجا دەستپێدەکات، وە نەبەردە چینایەتییە جدیترەکان دوای ڕووخان دەبێت. بەبڕوای من لە سەرنگونیدا زۆرێك بەشداری دەکەن، بەڵام لە شۆڕشدا، کرێکاران "زۆرینەی هەرە زۆری خەڵك"یان لەگەڵدا نابێت.

2-جمهوری سۆسیالیستیش نەبەستراوەتەوە بە شۆڕش لەدژی ڕژێمەوە. بەبڕوای من ڕاگەیاندنی جمهوری سۆسیالیستیش دەتوانێ بەرهەمی سەرکەوتنی سەربازی، قۆستنەوەو دەستبردن بۆ دەسەڵات لەحاڵەتی بۆشایی سیاسیدا، کودەتاو هەر شتێکی تر بێت. چونکە جمهوری سۆسیالیستی دەتوانێ وەکو دەوڵەتی دەورەی شۆڕشگێرانە، دەورەی قەیران، دەربکەوێت. ڕەنگە پێکهێنانی حکومەتی شورایی کرێکاری، لەدوای ڕاگەیاندنی جمهوری، کارێکی دژوارتر بێت. وە پێویستی بە جەنگی ناوخۆ هەبێت.

وێنای حەمید کەموزۆر دووبارەکردنەوەی پرۆسـەی شۆڕشی 57 ـە (مەبەست لە شۆڕشی 1979ی زاینی ئێرانە-و). من ئەمە بە موحتەمەلترین حاڵەت نازانم. چونکە باڵەکانی جمهوری ئیسلامیو هێزە سیاسیەکانی دەخیل لە ئێراندا، موجاهیدین، ڕاستی غەربیو کۆمۆنیستەکانو...تاد، بە گورزێك گۆڕەپانەکە بەدەستەوە ناگرنو بە گورزێکیش چۆڵی ناکەن. ئەمجارەیان بە ئیحتمالی زۆر ڕاپەڕین لەسەرەتای شۆڕشدا ڕووئەدات نەك لە کۆتاییەکەیدا.

هەندێ بۆچوونی ناو دەقەکە زۆر یەکلایەنەو هەندێ جار هەر هەڵەشە. بۆ نموونە:

"هیچ گومانێك لەوەدا نەماوەتەوە کە شۆڕشێکی دیکە لە ئێراندا خەریکە شکڵ ئەگرێت"

بەبڕوای من هیچ گومانێك لەوەدا نییە کە خەبات بۆ سەرنگونی لە ئێراندا پەرەدەستێنێ. بەڵام ئەوەی کە ئایا ئەمە تا ئاستی شۆڕشێك باڵائەکات جێگەی گومانە. بۆ حەمید شۆڕش بەفەرز وەرگیراوەو پرسیار ئەوەیە کە "شۆڕش چ

رەوتێك دەگرێتەبەر". بەبڕوای من رەوتێکی موحتەمەل ئەمەیە کە کار نەگاتە شۆڕش، کودەتاو پەرچەکودەتا بکرێت. رژێم بڕواتو مەملەکەت بچێتە ناو قۆناغێکی ئاڵۆزی ناسەقامگیریی سیاسیو کێشمەکێشی عەسکەرییەوە.

"ئێمە بە شیعاری جمهوری سۆسیالیستی رایدەگەیەنین کە لەو شۆڕشەی کە بەرێوەیە کرێکاران لەگەڵ جمهوری ئیسلامیدا سەرمایەداری لەگۆڕدەنێن."

بێگومان ئێمە ئەمەمان دەوێت. بەڵام بەم شیعارە ئێمە شتێك لەبارەی حەتمیەتی بەرێوەبوونی شۆڕشو ئەوەی کە کرێکاران چی دەکەن ناڵێین، بەڵکو قسە لەسەر حەتمیەتی سەرنگونیو ئەوە دەکەین کە ئێمە چیمان دەوێت.

"بەرزکردنەوەی ئەم شیعارە لەلایەن حزبەوە پشت بە حەتمی بینینی روودانی شۆڕشو سەرنگونی رژێم دەبەستێت" (دەقی خودی پرسیاری دووەم).

بەبڕوای من وانییە. بڕیارەکە باس لە حەتمیەتی پەرەسەندنی خەبات بۆ سەرنگونی دەکات نەك شۆڕش. بەرزکردنەوەی ئەم شیعارە لەلایەن حزبەوە، بەپێی دەقی بڕیارەکە، بەمەبەستی مەلموسکردنی شیعاری حزبە لە جەرگەی خەبات بۆ سەرنگونیدا.

"هەروەك حزبی ئێمە پێشبینی شۆڕشو سەرنگونی رژێم دەکات".

پێشبینی سەرنگونیمان کردووە، بەڵام شۆڕش مەرج نییە.

"شۆڕشێك کە لە ئێراندا خەریکە رووئەدات لەم رێسایە بەدەرنییە"

"شیعاری جمهوری سۆسیالیستی لەراستیدا دەربرینێکی جەماوەریتری شیعاری حکومەتی کرێکارییە لە هەلومەرجی شۆڕشگێرانەی ئەمڕۆی ئێراندا".

پێم وانییە بکرێت هەلومەرجی ئەمڕۆی ئێران بە هەلومەرجی شۆڕشگێرانە وەسف بکرێت. بەڵام شیعارەکەی ئێمە بۆ هەلومەرجی خەباتی بەربڵاوە لەپێناوی سەرنگونیدا. تەنانەت ئەگەر شۆڕشێکیش لەئارادا نەبێت.

"جمهوری سۆسیالیستی تەنها بە شۆڕش دەکرێ بەرقەرار بکرێت چونکە رژێمی ئێران بەزمانی خۆش لاناچێت".

شۆڕش تەنها بەدیلی "زمانی خۆش" نییە. رژێمی ئێران دەبێ بە زۆر سەرنگون بکرێت. بەڵام مەرج نییە هەموو زۆرێك شۆڕش بێت.

"لەم شۆڕشەدا چینی کرێکار تەنیا نییە. زۆرینەی هەرەزۆری کۆمەڵگا واتە ژنان، لاوانو بەشێکی فراوانی توێژە بێبەشە شارییەکان لەم شۆڕشەدا لەپاڵ کرێکاراندان"

لە کام شۆڕشدا؟ لە نەبەرد بۆ سەرنگونیدا رەنگە ئەم وێنایە راست بێت (هەرچەندە لاوانو ژنانیش دابەش دەبن) بەڵام لە شۆڕش بۆ کردنی "رژێمی ئیسلامی بە دوایین رژێمی سەرمایەداری (لە ئێراندا-و)"، بەپێچەوانەوە بەبڕوای من کرێکاران زۆرینەیەکی هەرەزۆریان لەگەڵدا نابێت.

خولاسەی کەلام، ئەم بابەتە لەسەر حەتمی بوونی شۆڕشەو شیعاری جمهوری سۆسیالیستی لەمەوە هەڵئەهێنجێ. پێویستیی شۆڕشو تەنانەت موحتەمەل بوونی، واتە واقعی بوونی ئیحتمالی شۆڕش، وە خەیاڵی نەبوونی ئەم ئیحتماله

لە ئێرانی ئەمڕۆدا، دەکرێ هەڵوێستی حزب بێت. بەڵام بەحەتمی زانینی شۆڕش هەڵوێستی رەسمیی ئێمە نەبووەو بەتەواوی دەستوپێی ئێمە دەبەستێتەوەو ئێمە ئەبەستێتەوە بە یەك رێگەی نێو چەندین رێگەی موحتەمەلەوە.

بەبڕوای من، وە بەپێی دەقی بڕیارەکە، دەبێ شیعارەکە پەیوەست بکەین بە خەبات بۆ سەرنگونییەوە وە لەبارەی شۆڕشەوە دەبێ پڕوپاگەندە بۆ پێویستییەکەی بۆ ئێمەو بۆ خەڵك بکرێت. ئێدەی حەتمی بوونی }شۆڕش-و{، چ جای ئەوەی کە ئێستا لەحاڵی رووداندایە، بەبڕوای من دروست نییە. لانی کەم بڕیارە پەسەندکراوەکەی ئێمە ئەمە نییە. بۆچوونێکی بەم جۆرە پێویستی بە بڕیارنامەیەك هەیە لەسەر هەلومەرجی سیاسی کە تیایدا حەتمیەتی شۆڕشی نیشاندابێت.

ئەگەر حەمید لەباسێکی جیاوازدا لەسەر رەوتی موحتەمەلی ئەوزاعەکە لەروانگەی خۆیەوە قسەبکات، دەکرێ هەموو ئەمانە چاپ بکرێت. بەڵام ئەم تەفسیرە بۆ روونکردنەوەی بڕیارێکی گرنگی نوێ، بەمانای پەسەندکردنی ئەم تەفسیرەیە بەوێنەی هێڵی رەسمی. وە ئەمە بەبڕوای من دروست نییە.

چەند خاڵێکی تر:

دەربرینی پرسیاری سێهەم بەبڕوای من باش نییە. هەر لەسەرەتاوە ئەو کەسەی گفتوگۆی لەگەڵ کراوە دەخاتە هەڵویستێکی دیفاعییەوە تا بە هەزار زەحمەت گومان لەسەر خۆییو حزب لابەرێت. حەمیدیش زۆر ئەوەی هێناوەتەوە کە سۆسیالیزمی ئێمە لەگەڵ جۆری روسیو چینیدا جیاوازە. کە زۆرتر رەنگدانەوەی نیگەرانیەکی خودی ئێمەیە. رەنگە حاڵەتێکی ئیسپاتی ترو کەم دەستوپێگیرتر لە پرسیارەکەدا، ببێتە مایەی وەڵامێکی رۆشنگەرانەترو مەحکەمتر.

وەڵامی پرسیاری پێنجەم ناتەواوە. سەرەڕای باسی شۆڕش کە ئاماژەم پێیدا، پێم وایە پرسیارکەر لەبارەی پەیوەندی سەرنگونی بە خەباتی رۆژانەو ریفۆرم خوازانەو رەنگە ئابووریو، پەیوەستیی ئەڵقە بەڵقەی لەمڕۆوە تا ئەو رۆژە پرسیاری کردووە. ئەم لایەنەی پرسیارەکە وەڵامی وەرنەگرتۆتەوە.

ماندوو نەبن.

وەرگێڕانی: سەعید ئەحمەد

⋆ هخا: رەوتێکی ناسیۆنالیستی فاشیستی مەزنخوازیی ئێرانیە.

⋆⋆ پژاك: رێکخراوێکی ناسیۆنالیستی- فاشیستی کوردی سەر بە (پ.ك.ك)یە لە کوردستانی ئێران.